

Ο/Η ΣΧΟΛΙΚΟΣ/Η ΝΟΣΗΛΕΥΤΗΣ/ΤΡΙΑ στην ψυχιατρική παιδιών και εφήβων

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΝΤΡΕ
Παιδιατρική & Ψυχιατρική Νοσηλεύτρια– Επισκέπτρια Ψυχικής Υγείας,
MSc, Phd Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ
ΑΘΗΝΑ, 2019

Οι Lightfoot & Bines (2000) στην περιγραφική μελέτη τους σε σχολικούς νοσηλευτές, εκπαιδευτικούς και γονείς αναφέρθηκαν στον προσδιορισμό του ρόλου του σχολικού νοσηλευτή, που εστιάζει :

Στη διαφύλαξη της υγείας και ευημερίας των μαθητών, προαγωγή υγείας, διασφάλιση της εμπιστοσύνης και υποστήριξη της οικογένειάς τους. Επιπλέον συμπέρασμα αποτελεί η διαπίστωση της συμπληρωματικότητας του ρόλου των σχολικών νοσηλευτών των δασκάλων και η καταλληλότητα του σχολείου ως χώρου άσκησης νοσηλευτικού έργου.

Οι σχολικοί νοσηλευτές έχοντας γνώση της υγείας των μαθητών , εργάζονται μαζί τους, τους συμβουλεύουν, καθίστανται υπεύθυνοι για την περιφρούρηση της υγείας των. Οφείλουν να συνεργάζονται αρμονικά με το υπόλοιπο εκπαιδευτικό προσωπικό και τα μέλη της ευρύτερης κοινότητας του σχολείου, προκειμένου να διασφαλίζουν στο μαθητικό πληθυσμό ένα ασφαλές σχολικό περιβάλλον, απαλλαγμένο από ατυχήματα και ασθένειες (Clausson 2008).

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ

- Οργάνωση των **Ατομικών Φακέλων Υγείας** των μαθητών και επισύναψη σε αυτούς του εντύπου του **Νοσηλευτικού Ιστορικού** και αντίγραφου του **Ατομικού Δελτίου Υγείας**.
- Οργάνωση του **Σχολικού Φαρμακείου** με το κατάλληλο φαρμακευτικό υλικό και τοποθέτησή του σε σημείο μη προσβάσιμο από τους μαθητές ή κλείδωμά του.
- **Καταγραφή των αναγκών σε γραφικό και άλλο σχολικό υλικό**, ώστε να διεξαχθούν αποτελεσματικά τα μαθήματα αγωγής υγείας, που θα προγραμματιστούν.
- **Οργάνωση τηλεφωνικού καταλόγου**, που θα περιλαμβάνει τα τηλέφωνα των **υπηρεσιών υγείας** (Κέντρο Υγείας, Τοπική Αυτοδιοίκηση) για θέματα σχολικής υγείας.
- **Έλεγχος των σχολικών εγκαταστάσεων και καταγραφή** και ιεράρχηση των κυριότερων **παραγόντων κινδύνου** για ατυχήματα και ασθένειες στους μαθητές, με σκοπό τη λήψη άμεσων μέτρων ελαχιστοποίησης και εξάλειψής τους.
- Καταμερισμός των τμημάτων -βάσει των αναγκών και των ικανοτήτων των μαθητών- και **προγραμματισμός των μαθημάτων αγωγής υγείας** για το κάθε σχολικό έτος.
- Δημιουργία σε **συνεργασία με το λοιπό εκπαιδευτικό και ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό σχεδίου έκτακτης ανάγκης** σε περίπτωση σεισμού ή πυρκαγιάς.

ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ

- Τηλεφωνική επικοινωνία με το γονέα κάθε μαθητή για συνάντηση και λήψη **νοσηλευτικού ιστορικού** βασισμένου σε ειδικό έντυπο, **έλεγχος βιβλιαρίων εμβολίων**
- Παράδοση στο γονέα του **Ατομικού Δελτίου Υγείας**, ώστε να συμπληρωθεί εγκαίρως από τους ιατρούς και να επιστραφεί στο σχολείο το συντομότερο δυνατό
- Υπολογισμός του **Δείκτη Μάζας Σώματος και έλεγχος της Στοματικής Υγιεινής, της Αρτηριακής Πίεσης και των Σφυγμών** του κάθε μαθητή
- Νοσηλευτική αξιολόγηση (αρχική) μαθητών και στοχοθεσία με το ειδικό έντυπο αξιολόγησης στην αρχή της σχολικής χρονιάς και στο τέλος του σχολικού έτους.
- Ανάπτυξη και **εφαρμογή μαθημάτων Αγωγής Υγείας** στους μαθητές, με θεματολογία που τροποποιούνταν ανάλογα με το σχολικό πρόγραμμα, το τμήμα, τις ανάγκες, το εκπαιδευτικό υπόβαθρο και τη συμμετοχή του κάθε μαθητή και περιλάμβανε κυρίως τις εξής **ενότητες: Σωματογνωσία /Ατομική υγιεινή -Στοματική υγιεινή-Πρόληψη ατυχημάτων-Κυκλοφοριακή αγωγή-Υγιεινή διατροφή και άσκηση**
- Ανάπτυξη εξατομικευμένων προγραμμάτων
- Δημιουργία αρχείων καταγραφής εκτάκτων καταστάσεων στο σχολικό περιβάλλον
- Σχεδιασμός προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων με τη συνεργασία και άλλων εκπαιδευτικών

ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ

- Διδασκαλία ως το τέλος της σχολ. χρονιάς της θεματολογίας **μαθημάτων αγωγής υγείας**
- Συντονισμός και υλοποίηση προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων
- Ελαχιστοποίηση και εξάλειψη των παραγόντων κινδύνου για ατυχήματα και ασθένειες στο σχολικό περιβάλλον με την καθημερινή επισκόπηση και καταγραφή τους και ύστερα από συνεννόηση με το Διευθυντή του και με το λοιπό σχολικό προσωπικό
- Παροχή υγειονομικής περίθαλψης και κάλυψη των αναγκών υγείας των μαθητών, μέσω της παρακολούθησης των εμβολιασμών, της χορήγησης συνταγογραφούμενης φαρμακευτικής αγωγής, του προληπτικού ελέγχου και της παροχής Πρώτων Βοηθειών
- Διευκόλυνση της προσβασιμότητας στην υγειονομική περίθαλψη των μαθητών, με ενέργειες διασύνδεσης του σχολ. με τις οικογένειες, την κοινότητα και υπηρεσίες υγείας
- Συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα για την υγεία και την εκπαίδευση,
- Ενημέρωση του προσωπικού και των μαθητών του σχολείου, όταν απαιτούνταν, για θέματα υγείας ή πρόληψης μιας ασθένειας
- Νοσηλευτική αξιολόγηση (τελική) μαθητών με το ειδικό έντυπο αξιολόγησης στο τέλος της σχολικής χρονιάς και αξιολόγηση της επίτευξης των επιμέρους της στόχων

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΑΙΔΙΟΥ

Α΄ ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:

Όνοματεπώνυμο

Ημερομηνία Γέννησης

Τόπος Γέννησης

Όνοματεπώνυμο Πατέρα

Ημερομηνία Γέννησης Πατέρα

Καταγωγή Πατέρα

Μόρφωση Πατέρα

Επάγγελμα Πατέρα τηλ. Οικίας τηλ. Εργασίας

Όνομα Μητέρας

Ημερομηνία Γέννησης Μητέρας

Καταγωγή Μητέρας

Μόρφωση Μητέρας

Επάγγελμα Μητέρας τηλ. Οικίας Τηλ. Εργασίας

Διεύθυνση Κατοικίας

Οικογενειακή Κατάσταση: Έγγαμοι/ Διαζευμένοι/ Σε Διάσταση.

Αριθμός Παιδιών στην οικογένεια

Όνομα: Ημερομηνία Γέννησης:

α) β) γ) δ)

Β΄ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΥΓΕΙΑΣ:

Εγκυμοσύνη Τοκετός

Βασικά Στάδια Ανάπτυξης

Παιδικές Ασθένειες

Ατυχήματα

Σπασμοί

Εμβόλια

Ιατρικές Εξετάσεις

Ιατρική Παρακολούθηση

Φαρμακευτική Αγωγή

Γ΄ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ:

Διατροφή Κατάσταση Ύπνου

Φοβία/ες Τάσεις/Εξεις

Νευρικότητα

Επίπεδο Όρασης Επίπεδο Ακοής

Επίπεδο Ομιλίας Επίπεδο Ατομικής Φροντίδας

Δ΄ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ:

Σχέσεις με τους Γονείς

Σχέσεις με Αδέρφια

Σχέσεις με άλλα Συγκατοικούντα Πρόσωπα

Γενική Συμπεριφορά

Ε΄ ΣΧΟΛΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ:

A. Σχολική Φοίτηση: Σχολείο και Τάξη Φοίτησης

Προηγούμενο Σχολείο και τάξη Φοίτησης (αν διαφέρει)

B. Γενικές Παρατηρήσεις:

Επίπεδο στο μάθημα της Γλώσσας Επίπεδο στο μάθημα των Μαθηματικών

Ομιλία Δεξιότητες

Κατάσταση Γραφής

ΣΤ΄ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΠΑΙΔΙΟΥ:

Ζ΄ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

Ο αυτισμός σε αριθμούς

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Υ., ο αριθμός των ανθρώπων με διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού σε παγκόσμιο επίπεδο αγγίζει τα 75 εκατομμύρια. Ο επιπολασμός της νόσου έχει αυξηθεί δραματικά, με αποτέλεσμα πολλές μελέτες να χαρακτηρίζουν αυτήν την αυξητική τάση ως «επιδημία αυτισμού».

Στην Ελλάδα η συχνότητα εμφάνισης είναι **1,7%** με αναλογία **4,14 αγόρια: 1 κορίτσι**.

Η διαφορά αυτή οφείλεται πιθανά σε γενετικούς παράγοντες, αλλά και στο ενδεχόμενο ότι ο αυτιστικός φαινότυπος των θήλεων ατόμων δεν παρουσιάζει τα τυπικά χαρακτηριστικά της νόσου με αποτέλεσμα να καθυστερεί η διάγνωση.

Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, το 3,8% των διαγνώσεων πραγματοποιείται πριν από τα 4 έτη, ενώ το 42,7% πριν από την ηλικία των 6 ετών.

Το **31%** των παιδιών με ASD παρουσιάζει **νοητική υστέρηση** (IQscore<70), το **25%** βρίσκεται σε **οριακό επίπεδο** (IQscore 71-85) ενώ το **44%** εμφανίζει IQ score **φυσιολογικό ή μεγαλύτερο του φυσιολογικού** (Σύνδρομο Asperger).

Παιδιά με μεγαλύτερο αδελφάκι στο φάσμα του αυτισμού έχουν κίνδυνο 11,3% να εμφανίσουν και τα ίδια ASD, γεγονός που υποδεικνύει το ισχυρό γενετικό υπόβαθρο

Οι συνήθειες προβληματικές συμπεριφορές που σχετίζονται με τον αυτισμό και τις αναπτυξιακές αναπηρίες (συμπεριλαμβανομένων των θυμών, της μη συμμόρφωσης, της επιθετικότητας και του αυτοτραυματισμού) μπορούν να επηρεάσουν τις καθημερινές δραστηριότητες στο σπίτι, στο σχολείο και στην κοινότητα

Οι καταπονήσεις στη δυναμική της οικογένειας, τα συναισθήματα, οι ενοχές και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν για να βοηθήσουν τα **παιδιά** τους είναι μεγάλες

Η Παρουσία επαγγελματία υγείας στο σχολείο είναι αναγκαία:

Το σχολικό περιβάλλον μπορεί να εκθέσει τους μαθητές σε κινδύνους. Μεγάλη σημασία έχει η ενημέρωση των εκπαιδευτικών για τους τρόπους αντιμετώπισης κρίσιμων καταστάσεων στο σχολικό περιβάλλον, για την αναγκαιότητα της πρόληψης αλλά και της έγκαιρης παρέμβασης. Τα παιδιά χρειάζεται να είναι υγιή για να είναι ικανά να μορφωθούν.

Όταν τα παιδιά με αυτισμό βρίσκονται σε μικτά πλαίσια ή ειδικά (παιδικούς σταθμούς, παιδότοπους, σχολεία, κ.λπ.) μπορούμε να ενθαρρύνουμε τα άλλα παιδιά, συμμαθητές ή μεγαλύτερα, να γίνουν «φίλοι».

Το παιδί με ΔΦΑ στο σχολείο Προϋποθέσεις

- Υψηλή νοημοσύνη
- Δυνατότητα αντιμετώπισης των σοβαρά παρεκκλινόντων συμπεριφορών
- Επαρκής ενημέρωση εκπαιδευτικών
- Επαρκώς εκπαιδευμένοι δάσκαλοι
- Συνεργασία γονέων-σχολείου- με ειδικούς εκτός σχολείου

Προϋποθέσεις ενσωμάτωσης

- Ύπαρξη τμήματος ένταξης /παράλληλης τάξης /ατομικού ειδικού παιδαγωγού
- Πολιτική ένταξης από το σχολείο
- Ενημέρωση /ευαισθησία γονέων άλλων παιδιών
- Ενημέρωση /ευαισθησία των μαθητών
- Σταθερές πεποιθήσεις για τη δυνατότητα ενσωμάτωσης των παιδιών με ΔΦΑ από πλευράς των εκπαιδευτικών
- Συνεργασία μεταξύ δάσκαλου Τ.Ε. & υπόλοιπων

Δύσκολη συμπεριφορά: Τι βοηθάει:

- Σαφείς κανόνες και όρια
- Προειδοποίηση πριν την χρήση συνέπειας
- Δημιουργία ειδικού δεσμού με το μαθητή
- Επιβράβευση θετικής συμπεριφοράς
- Επαφή με γονείς / συχνή εποπτεία, επικοινωνία
- Αξιολόγηση μαθητή
- Συμβουλευτική μαθητή
- Συμβουλευτική γονέων

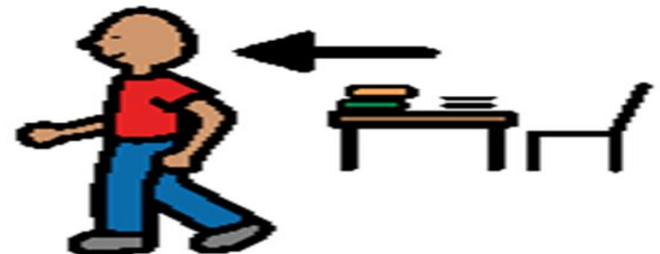
Τι δεν βοηθάει:

- Υιοθέτηση αρνητικής στάσης-προκατάληψη
- Συνεχείς τιμωρίες / αποβολές
- Μηδενική ανοχή

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ διαχείρισης της συμπεριφοράς

- Μη βλέπετε τη συμπεριφορά απομονωμένα
- Απορρίψτε τη συμπεριφορά. Μη απορρίψτε ποτέ το παιδί
- Να ανταποκρίνεστε, όχι να αντιδράτε
- Να διατηρείτε ξεκάθαρο το στόχο σας και να είστε σίγουροι γι' αυτόν. Μη χάσετε την προσοχή σας και μην αφήσετε άλλα πράγματα να επηρεάσουν τον στόχο σας
- Ο τρόπος που σχετίζεστε με μαθητή να είναι σύντομος, ξεκάθαρος/απλός
- Αποφεύγετε να έχετε το μαθητή να περιμένει για πολλή ώρα
- Μην επαναλαμβάνετε συνεχώς οδηγίες. Δώστε χρόνο να ανταποκριθεί
- Να διατηρείτε την αξιοπρέπεια του μαθητή
- Όλη η ομάδα να είναι σταθερή με τους στόχους
- Μερικά παιδιά διεγείρονται από αρνητικές αντιδράσεις
- Ακολουθείστε τη διαδικασία - τελειώστε με ένα θετικό αποτέλεσμα
- Να θυμάστε: είναι εντάξει αν δεν τα καταφέρετε την 1η προσπάθεια
- Κανένα άτομο δεν έχει όλες τις απαντήσεις

take a break

Μη-ενδυνάμωση μιας ανεπιθύμητης συμπεριφοράς

Όταν μια συμπεριφορά δεν ενδυναμώνεται, τείνει να εξαλειφθεί
Πρέπει λοιπόν να μάθουμε πώς να προλαμβάνουμε την ενδυνάμωση μιας
ανεπιθύμητης συμπεριφοράς, πριν προκύψει

Η αγνόηση είναι ένας τρόπος μη-ενδυνάμωσης αλλά πρέπει να
ακολουθήσουμε ορισμένους κανόνες για να αγνοήσουμε τη συμπεριφορά με
ασφάλεια και αποτελεσματικότητα

Αγνόησε τη συμπεριφορά, όχι το άτομο

Αγνόησε συμπεριφορές που μπορούν να αγνοηθούν με ασφάλεια

Να είμαστε έτοιμοι ότι η συμπεριφορά μπορεί να χειροτερέψει πριν
καλυτερέψει

Η αγνόηση δεν αλλάζει την επιθυμητή συμπεριφορά

Πρέπει να έχετε ένα σχέδιο που να στοχεύει στην
ανάπτυξη της επιθυμητής συμπεριφοράς

Πώς αγνοούμε μια ανεπιθύμητη συμπεριφορά με ασφάλεια και αποτελεσματικότητα

Μια συμπεριφορά δεν πρέπει να γίνεται στόχος για αλλαγή απλά κι επειδή διεγείρει τον μαθητή (self-stimulatory)

Όλοι έχουμε το δικαίωμα να κάνουμε πράγματα που μας αρέσουν

Η συμπεριφορά του μαθητή πρέπει να γίνεται στόχος παρέμβασης όταν είναι διασπαστική για τον εαυτό του, τους άλλους μαθητές, ή στην ευρή κοινωνία

Μπορεί να μην μπορούμε να αγνοήσουμε τη συμπεριφορά αλλά να αποφύγουμε την ενδυνάμωση με την αντίδρασή μας

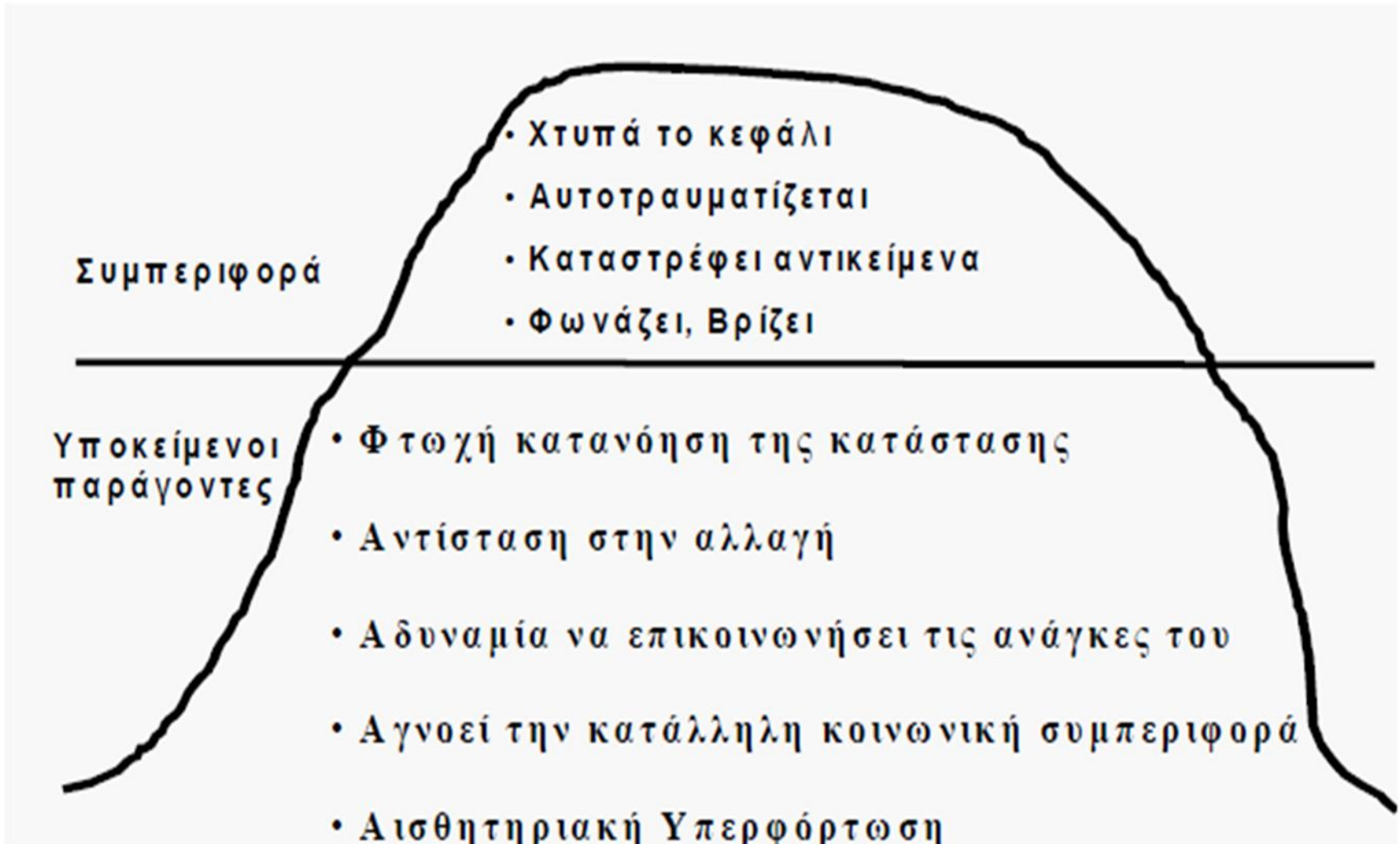
Time-out: η έννοια της χρήσης του time-out έχει διαφορετικό νόημα για πολλούς ανθρώπους και πρέπει να το προσέξουμε αυτό. Πρέπει να έχουμε υπόψη μας το μαθητή που διδάσκουμε

Το time-out μπορεί να είναι σε ένα κανονικό ή απομονωτικό περιβάλλον.

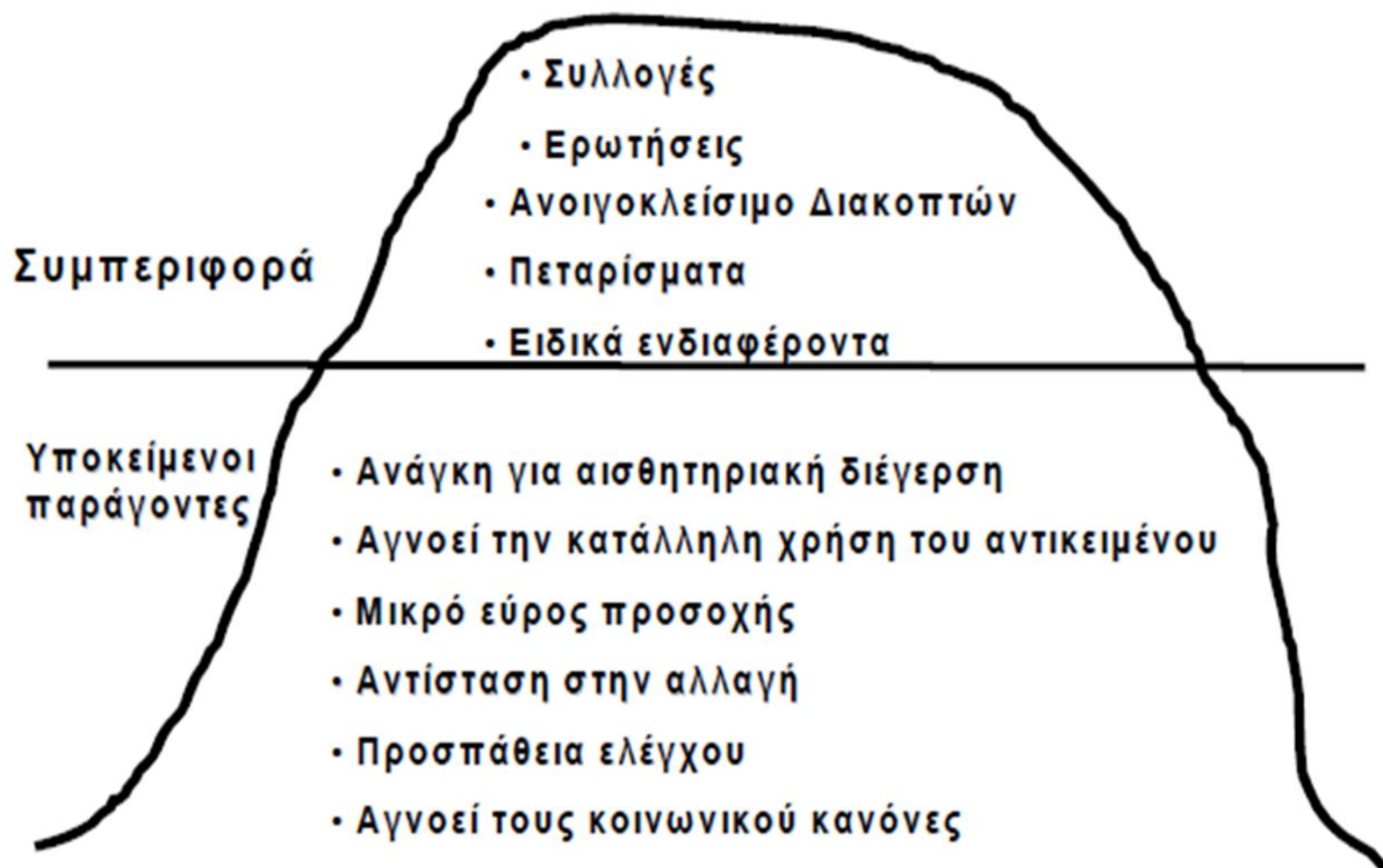
Όμως, πρέπει πάντα να είναι σύντομο. Αν διαρκέσει πολύ, τότε μπορεί ο μαθητής να χάσει τη σχέση του time-out με τη συμπεριφορά του

Τα παγόβουνα του αυτισμού

1. Το παγόβουνο των Εκρήξεων Θυμού

2. Το παγόβουνο των επαναλαμβανόμενων συμπεριφορών

Το παγόβουνο της Επιθετικότητας

Συμπεριφορά

- Χτυπά
- Σπρώχνει
- Φτύνει – Δαγκώνει
- Πετάει αντικείμενα

Υποκείμενοι
παράγοντες

- Ανάγκη για αισθητηριακή διέγερση
- Δεν κατανοεί τις προσδοκίες
- Αγνοεί τους κοινωνικούς κανόνες
- Ματαιίωση από τους επικοινωνιακούς περιορισμούς
- Αγνοεί τα αισθήματα των άλλων

Το παγόβουνο των Φοβιών

Συμπεριφορά

- Φοβάται το νερό
- Αδικαιολόγητοι πανικοί
- Καλύπτει τα αυτιά και ουρλιάζει
- Φοβάται τα σκυλιά

Υποκείμενοι
παράγοντες

- Αδυναμία να επικοινωνήσει τον φόβο του
- Κακή αντίληψη του χρόνου
- Αγνοεί την κατάλληλη κοινωνική απάντηση
- Αντίσταση στην αλλαγή
- Υπερευαίσθητος στον ήχο

Το παγόβουνο του Παιχνιδιού

Συμπεριφορά

- Δεν διασκεδάζει
- Δεν παίζει με τους άλλους
- Σπάει / πετάει παιχνίδια
- Δεν τα χρησιμοποιεί κατάλληλα

Υποκείμενοι
παράγοντες

- Δεν κατανοεί την έννοια των κανόνων
- Μικρό εύρος προσοχής
- Διασπάται από μικρολεπτομέρειες του παιχνιδιού
- Αγνοεί το φανταστικό παιχνίδι
- Προτιμά τις επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες

Το παγόβουνο του Φαγητού

Συμπεριφορά

- Δεν μασά
- Αρνείται νέες τροφές
- Τρώει μη φαγώσιμα
- Άκαμπτες προτιμήσεις

Υποκείμενοι παράγοντες

- Διαταραχή στη γεύση
- Διαταραχή στο αίσθημα της πείνας
- Κακή αναγνώριση τροφών
- Αντίσταση στην αλλαγή
- Αγνοεί την κατάλληλη κοινωνική απάντηση

Το παγόβουνο της Τουαλέτας

Συμπεριφορά

- Λερώνεται
- Πασαλείβει τα κακά του
- Ουρεί σε ακατάλληλα μέρη
- Επιμένει στην πάνα

Υποκείμενοι παράγοντες

- Δεν κατανοεί τις προσδοκίες
- Δεν αναγνωρίζει τα σωματικά νοσήματα
- Διασπάται εύκολα
- Υπερευαίσθησία στο άγγιγμα ή τους ήχους
- Αντίσταση στην αλλαγή
- Δεν απομνημονεύει την αλληλουχία της τουαλέτας

Το παγόβουνο της Παθητικότητας

Συμπεριφορά

- Μοιάζει τεμπέλης
- Χωρίς κίνητρα
- Εξαρτημένος
- Περιμένει παρακίνηση

Υποκείμενοι παράγοντες

- Δεν λαμβάνει υπόψη τους άλλους
- Φτωχή αντίληψη του χρόνου
- Δεν κατανοεί μελλοντικές επιβραβεύσεις
- Δεν κινητοποιείται από τις συγκεκριμένες αμοιβές
- Δεν κατανοεί τις προσδοκίες

Η ανάλυση συμπεριφοράς STAR

με την ανάλυση του παγόβουνου αντιληφθούμε τις πιθανές αιτίες που υπάρχουν κάτω από μια παράδοξη ή προκλητική συμπεριφορά, θα πρέπει να ξεκινήσει μια συστηματική καταγραφή αυτών των συμπεριφορών σε διαφορετικές στιγμές προκειμένου να διαβάσουμε το μοτίβο (pattern) που τη χαρακτηρίζει Έτσι θα μπορέσουμε να επιλέξουμε την πιο πιθανή από τις αιτίες που εντοπίστηκαν στην προηγούμενη φάση και θα μπορέσουμε να σχεδιάσουμε την παρέμβαση Ένας τέτοιος τρόπος καταγραφής είναι η ανάλυση STAR (=αστέρι) που αποτελεί ακρωνύμιο των λέξεων

Settings (S) = πλαίσιο, συνθήκες, Triggers (T) = αφορμές,

Action (A) = πράξη και Results (R) = Αποτελέσματα

Στόχος μας είναι τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες να πάρουν τα κατάλληλα ερεθίσματα μέσα από την ολοκληρωμένη αγωγή και την εκπαίδευσή τους, ώστε η διαφορά με τα υπόλοιπα παιδιά να μικραίνει

Πιστεύουμε ότι η αρμονική συνεργασία όλων των επαγγελματιών στο χώρο της εκπαίδευσης θα βοηθήσει τα παιδιά να ζουν αυτόνομα και ανεξάρτητα στον ανώτερο δυνατό βαθμό

Ταινίες που πρέπει να δείτε!!!

- ✓ I am Sam (2001)
- ✓ Barry Morrow, Ronald Bass (1988) Rain man (Ο άνθρωπος της βροχής)
- ✓ Adam
- ✓ Ο Λογιστής
- ✓ Rain man (Ο άνθρωπος της βροχής) του Μπάρι Λέβινσον 1988
- ✓ The boy inside (Το αγόρι εντός) της Καναδέζας Μαριάαααν Καολάν (2006)
- ✓ «The Accountant» (Ο Λογιστής) του Γκάβιν Ο'Κόννορ (2016)
- ✓ «What's Eating Gilbert Grape?» Τι βασανίζει τον Γκίλμπερτ Γκρέιπ του Λάσε Χαλστρομ (1993)
- ✓ «Mercury Rising» Κωδικός Μέρκιουρι του Χάρολντ Μπέκερ (1998)
- ✓ «Molly» του Τζον Ντούιγκαν (1999)
- ✓ «The Autism Puzzle» (Ο Γρίφος του αυτισμού) της Σάσκια Μπαρόν (2003)
- ✓ «Mozart and the Whale» (crazy in love Ή ο Μότσαρτ και η φάλαινα του Νορβηγού Πίτερ Νας (2005)
- ✓ «The black balloon» (Το μαύρο μπαλόνι) της Αυστραλέζας Ελίζα Ντάουν (2008)
- ✓ «Adam» του Μαξ Μάγιερ (2009)
- ✓ «Temple Grandin» (ζωή σαν τριαντάφυλλο) του Μαικ Τζάκσον (2010)
- ✓ «Η Ζωή με τον Άλκη», του Δημήτρη Κολλάτου (1988)
- ✓ «Παθήματα – Μαθήματα: Τι θα γίνει ο Δημήτρης» των Βάλερι Κοντάκος και Γιάννη Μισουρίδη (2006)

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

The Autism Society of America: www.autism-society.org

The Autism Society of North Carolina: www.autismsociety-nc.org

The National Autistic Society (United Kingdom): www.nas/org

Future Horizons: www.FutureHorizons-autism.com

Online Asperger Syndrome Information and Support:
www.udel.edu/bkirby/asperger

TEACCH: www.teacch.com

Ποια η διαφορά του αυτισμού με τη νοητική υστέρηση;

Ο αυτισμός θα πρέπει να διαχωρίζεται αρχικά από τις άλλες διάχυτες διαταραχές ανάπτυξης όπως: το Σύνδρομο Asperger, το Σύνδρομο Rett και την αποδιοργανωτική διαταραχή της παιδικής ηλικίας, να διαχωρίζεται από την παιδική σχιζοφρένεια, τις διαταραχές της γλωσσικής έκφρασης, τη νοητική καθυστέρηση καθώς και τις αισθητηριακές ελλείψεις, όπως κώφωση.

Ο κεντρικός άξονας για τη διαφορική διάγνωση του αυτισμού είναι η ποιότητα της λειτουργικότητας του παιδιού σε κοινωνικό επίπεδο.

Σε περίπτωση που ο αυτισμός συνοδεύεται από βαριά νοητική υστέρηση είναι πολύ δύσκολο να γίνει η διάκριση μεταξύ των δύο διαταραχών.

Ένα παιδί με βαριά νοητική υστέρηση εμφανίζει απλές μορφές κοινωνικής συμπεριφοράς: το χαμόγελο, τη βλεμματική επαφή και την αναζήτηση επαφής με τους άλλους ανθρώπους.

Τα παιδιά με νοητική καθυστέρηση δεν παρουσιάζουν τα ειδικά ελλείμματα στη συνδυαστική προσοχή, τη μίμηση και τις γνωστικές δεξιότητες που παρουσιάζονται στα παιδιά με αυτισμό.

Νοητική υστέρηση

Πολλαπλά ελλείμματα (όραση, ακοή, οδοντιατρικά, επιληψία, ν/λ, ορθοπαιδικά, κινητικότητα, ψυχιατρικά, δτχ συμπεριφοράς, δτχ επικοινωνίας)

Ταξινομείται σε τέσσερις κατηγορίες:

α) Ήπια νοητική υστέρηση (δείκτης νοημοσύνης από 50-55 έως 70)

β) Μέτρια νοητική υστέρηση (δείκτης νοημοσύνης από 35-40 έως 50-55)

γ) Σοβαρή νοητική υστέρηση (δείκτης νοημοσύνης από 20-25 έως 35-40)

δ) Βαριά νοητική υστέρηση (δείκτης νοημοσύνης κάτω από 20-25)

Ήπια νοητική υστέρηση: Με την ανάλογη υποστήριξη, καθοδήγηση και επίβλεψη ζουν αυτόνομα στην κοινότητα και προσαρμόζονται σε ικανοποιητικό βαθμό στις απαιτήσεις του περιβάλλοντος.

Μέτρια νοητική υστέρηση: είναι σε θέση να ασκούν χειρονακτική εργασία με επίβλεψη σε προστατευμένα εργαστήρια.

Σοβαρή νοητική υστέρηση: χρειάζονται βοήθεια και επίβλεψη σε όλη τους τη ζωή.

Συνήθως αντιμετωπίζουν και άλλα προβλήματα υγείας όπως κινητικά, αναπνευστικά ή καρδιακά.

Επιθετική συμπεριφορά (Λίθιο, Καρβαμαζεπίνη)

Σταθεροποιητικά φάρμακα στην Ψυχιατρική

Αγωγή η οποία συνεισφέρει στην βελτίωση καταθλιπτικής ή μανιακής συμπτωματολογίας, χωρίς να επιδεινώνει κάποια από αυτές

Κατηγορίες

Αντιεπιληπτικά

Λίθιο

Αντιψυχωσικά

Οργανικός έλεγχος κατά την χρήση αντιψυχωτικών

Αιματολογικός έλεγχος (γεν. Αίματος, λευκά και τύπος, αιμοσφαιρίνη, αιμοπετάλεια),

βιοχημικός έλεγχος (ηλεκτρολύτες, ηπατικά ένζυμα, και έλεγχος νεφρών,ορμόνες θυροειδή, προλακτίνη, γλυκόζη

Συχνή μέτρηση ύψους και βάρους

Κλινικός έλεγχος για συμπτώματα από το εξωπυραμιδικό

Συστήνεται επίσης ένας βασικός έλεγχος με ΗΚΓ πριν την έναρξη αγωγής με άτυπα

(ρισπεριδόνη, ολανζαπίνη, κουετιαπίνη και ζιπραζιδόνη)

Επανάληψη ΗΚΓ και σύγκριση με το αρχικό κατά την διάρκεια της θεραπείας και αφού δοθεί η τελική θεραπευτική δόση

Διαφορές στη χρήση αντιψυχωτικών σε ενήλικες και παιδιά

Εξαιτίας της μεγαλύτερης ασφάλειας και των λιγότερων ανεπιθύμητων ενεργειών των **άτυπων αντιψυχωτικών** συγκρινόμενα με τα παλαιότερα αντιψυχωτικά , χρησιμοποιούνται πολύ περισσότερο στους ευάλωτους πληθυσμούς, όπως παιδιά και εφήβους

Παρατηρούνται διαφορές στην φαρμακοκινητική και βιοδιαθεσιμότητα του φαρμάκου σε παιδιά και ενήλικες λόγω διαφορών εξέλιξης και ωρίμανσης των οργάνων στο σώμα και διαφορετικής κατανομής της μυϊκής μάζας, τα όργανα και το λίπος Π.χ. Τα παιδιά έχουν μεγαλύτερο ήπαρ σε σχέση με το βάρος τους

Η λειτουργία του ΚΝΣ είναι **διαφορετική** στα παιδιά από τους ενήλικες

Τα συστήματα των νευροποδοχέων ωριμάζουν σε διαφορετικούς χρόνους μέχρι την έναρξη της ενήλικης ζωής. Π.χ. το ντοπαμινεργικό και το νοραδρενεργικό σύστημα ωριμάζουν νωρίτερα από το σεροτονεργικό, και η πρόωπη χρήση ψυχοτρόπων φαρμάκων που δρούν στους παραπάνω υποδοχείς επηρεάζουν την λειτουργικότητα σε μόνιμη βάση. Οι παρενέργειες από το ΚΝΣ (**εξωπυραμιδικά συμπτώματα, δυσκινησίες**) είναι μεγαλύτερες και σοβαρότερες στα παιδιά. Στα παιδιά έχει αποδειχθεί πως ο αριθμός των υποδοχέων D2 που δεσμεύονται από τα φάρμακα είναι μεγαλύτερος και άρα μεγαλύτερη η πιθανότητα εμφάνισης συμπτωμάτων από το εξωπυραμιδικό σύστημα

Σε περιπτώσεις μαθητών/μαθητριών με χρόνια προβλήματα υγείας, που πιθανόν να παρουσιάσουν αιφνίδιο επεισόδιο (επιληπτική κρίση, υπογλυκαιμία, λιποθυμικό επεισόδιο, αλλεργικό σοκ κ.ά.), ο/η εκπαιδευτικός που αναλαμβάνει τη χορήγηση φαρμάκου, πρέπει να ενημερώνεται από την αρχή της σχολικής χρονιάς για το πρόβλημα του παιδιού καθώς και για τις ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν, κατόπιν γραπτής εξουσιοδότησης και οδηγιών από τον/την θεράποντα ιατρό και τους γονείς/κηδεμόνες

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bai D. et al. 2019. Association of Genetic and Environmental Factors With Autism in a 5-Country Cohort. *JAMA*. 321(10): 1035–1043.

Bracha L. et al. 2020. State of the Art of Genetic Testing for Patients With Autism: A Practical Guide for Clinicians. *Seminars in Pediatric Neurology*, 34. <https://doi.org/10.1016/j.spen.2020.100804>.

British National Formulary, BMA, Royal Pharmaceutical Society

Freitag, C et al. 2020. Clinical genetic testing and counselling in autism spectrum disorder. *Medizinische Genetik*, 32, no. 1, 2020, pp. 31-37. <https://doi.org/10.1515/medgen-2020-2001>

Hodges H, et al. 2020. Autism spectrum disorder: definition, epidemiology, causes, and clinical evaluation. *Trans J Pediatr* 9 (Suppl 1):S55-S65.

Sharon G, et al. 2019 May 30; *Cell* 177(6):1600-1618.e17. doi: 10.1016/j.cell.2019.05.004. PMID: 31150625.

Taylor D, Paton C., Kapur S., Wiley Blackwell, Maudsley Prescribing Guidelines in Psychiatry 12th Ed.

Thomaidis L, et al. 2020. Autism Spectrum Disorders in Greece: Nationwide Prevalence in 10-11 Year-Old Children and Regional Disparities. *J Clin Med*. 2020;9(7):2163. doi:10.3390/jcm9072163

Wright P., Stern J., Phelan M., Elsevier, Core Psychiatry,